

ایران‌شناسی

گاهنامه ایران‌شناسی و ایران‌گردی - شماره ۱ - اردیبهشت ۱۳۹۹

۴۰ صفحه

شیراز و آب رکنی و آن باد خوش نسیم
عیش مکن که خال رخ هفت کشور است

ناگفته‌های شیراز راباهم نظاره‌گر باشیم

*جورچین دوباره بچین

*باهار شیراز

*جی جی ویجی

*رود راوی

*پیش تو اردیبهشت تاریکی

نابود شود

- مصاحبه با دکتر اناری نژاد ریاست پردیس شهید رجایی

اقدامات دانشگاه فرهنگیان در حوزه ایران‌شناسی و ایران‌گردی

- شیراز بزرگ، مردمان بزرگ

نگاهی کوتاه به زندگی مشاهیر و نام‌آوران شیراز

- شعر من، دنیای من

شعرهای دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان فارس

- سفرمجازی به شیراز

۱۰ پیشنهاد جذاب و دیدنی برای شیرازگردانی

- آفتو جنگ شیراز

شاعران شیرازی و شهرت جهانی

- دره‌های زیبای

سفر به اقلید (تنگ بُراق)

- قنبرپلو شیرازی را چطور بپزیم؟

- لار را باید با همه وجود دید...

ایران شهر

دوره اول / شماره یک / اریبشت ۱۳۹۹

گاهنامه ایرانشناسی و ایرانگردی ویژه معلمان و دانشجو معلمان

دانشگاه فرهنگیان استان فارس

بسم الله الرحمن الرحيم

کانون ایرانشناسی و ایرانگردی

دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید رجایی فارس

صاحب امتیاز: کانون ایرانشناسی و ایرانگردی

مدیر مسئول: علی پورعسگری شیرازی نژاد

سردبیر: محمد رحمتی

شورای برنامه ریز:

علی پورعسگری شیرازی نژاد

محمد رحمتی

نگار رنجبر

علیرضا شمسی

حمیده نوروزی مصیر

ویراستار: علیرضا قوهستانی

طراح گرافیک: حسین صفری / علی پورعسگری شیرازی نژاد

با ما در ارتباط باشید

هر مطلب مجله یک کد شناسایی دارد که در کنار عنوان مطلب درج شده است. نظر، پیشنهاد یا انتقاد خود را با ارسال کد مطلب و نظر خود به ۰۹۳۰۹۸۶۹۳۹۷ ارسال فرمایید.

نویسندگان و پژوهشگران محترم!

این نشریه متعلق به شماست. تجربه های ناب، ایده ها و حاصل پژوهش های خویش را در اختیار نشریه ایران شهر قرار دهید تا با انعکاس آن ها، علاقه مندان به این حوزه در تجربیات شما شریک شوند. از شما عزیزان تقاضا داریم:

- مقاله هایی را که میفرستید، با موضوع مجله مرتبط باشد و در جای دیگری چاپ نشده باشد و در ضمن مطالب ارسالی قبل از ارسال با دبیر نشریه مطرح شود.
- چنانچه مطالب ارسالی از منابع خاصی استفاده شده است را حتما در زیر مطالب ارسالی ذکر فرمایید.
- نثر، روان و از نظر دستور زبان فارسی درست باشد و در انتخاب واژه های علمی و فنی، دقت لازم را مبذول فرمایید.

به نام نقش بند صفحه خاک

دوستان ایران زمین سلام و نور

در ابتدا تبریک عرض میکنم آغاز فصلی نو در زندگیمان و خدا را شاکریم که ما را از این طریق به شما عزیزان و همراهان وصل نموده است. نشریه ایران شهر نشریه ای به وسعت ایران است که به صاحب امتیازی کانون ایران شناسی و ایران گردی می باشد. آغاز فعالیت این نشریه در تاریخ ۱ دی ماه ۱۳۹۸ بوده که حاصل تلاش و پیگیری های مکرر، شماره اول آن است که ملاحظه میفرمایید. اما توضیح مختصری در مورد این شماره به سمع و نظرتان میرسانم.

در نشریه ایران شهر مولفه ها و موضوعات متعددی موجود است که همه خوانندگان را جلب نموده و همه سلیقه ها را شامل میشود و همان طور که در فهرست مشاهده نمودید بخش های: علمی، فرهنگی، هنری، ادبی، سرگرمی و ... در این نشریه وجود دارد.

در شماره یک تا سه از این نشریه به استان فارس پرداخته که در شماره اول سه شهرستان شیراز، لار و اقلید که به ترتیب مرکز، ستون و کلید استان پهناور فارس هستند میپردازیم که توسط دانشجوی معلمان نویسنده جمع آوری شده است. از علاقه مندان به حوزه ایران شناسی و ایران گردی در زمینه های مختلف دعوت به عمل می آوریم.

سربلند و پیروز باشید

علی پور عسکری شیرازی نژاد

مدیرمسول نشریه ایران شهر

دبیر کانون ایران شناسی و ایران گردی

حقاً و انصافاً استان فارس و شهر شیراز یکی از قله‌های برجسته‌ی کشور ما و ملت ماست؛ قله‌ی برجسته‌ی نیروهای انسانی ممتاز، در علم، در ادب، در پیشرفت‌های گوناگون امور حیات اجتماعی، در مبارزات، در جهاد، در تدین. به تاریخ اخیر قبل از پیروزی انقلاب هم که نگاه کنیم، نام شیراز در حساس‌ترین و حیاتی‌ترین قضایای اجتماعی ما برجسته است. فرض کنید در قضیه‌ی تاریخی تحریم تنباکو، که سرآغاز یک مبارزه‌ی مردمی و آگاهانه بر علیه تسلط غرب بود، نام میرزای شیرازی مطرح است؛ که اگر همان حرکت میرزای شیرازی (رضوان الله علیه) ادامه پیدا میکرد و سیاستمداران و نخبگان کشور همان خط را دنبال میکردند، سرنوشت ایران غیر از آن چیزی میشد که اتفاق افتاد؛ ولی خب، استعمارگرها از غفلت‌ها و از طمع‌ها استفاده کردند، آمدند وسط، خط را قطع کردند. یا در قضیه‌ی جنگ‌های مردم عراق با استعمار انگلیس و دخالت انگلیس‌ها، باز آنجا هم اسم شیراز مطرح است. رهبر این حرکت عظیم، مرحوم میرزا محمد تقی شیرازی این مرد بزرگ و عالم و مرجع تقلید بود. در خود فارس، علمای بزرگ، شخصیت‌های برجسته و انسان‌های والا بودند؛ چه در مبارزات دوران مشروطه، چه بعد از آن در دوران مبارزات انقلاب اسلامی، و چه در پیروزی انقلاب و چه بعد از آن تا امروز. در باب ادبیات و هنر، سعدی و حافظ دو گوهر درخشان بر پیشانی زبان فارسی و ادبیات فارسی هستند؛ این چیزی نیست که کسی بخواهد معرفی کند.

درباب سخنان رهبری درمورداستان فارس و شهرستان‌های استان، ایشان ضمن قدردانی و بازگویی عظمت، تاریخ و فرهنگ مردم استان، از آن‌ها تشکر کردند زیرا که این مردم ولایی در تمام عرصه‌هایی که نظام جمهوری اسلامی به آنها نیاز داشته ایستاده اند و از همه چیزشان در این راه دریغ نکرده اند که سند آن ۱۴۶۰۰ شهید استان است که تنها برگی از مجاهدت این مردم شهید پرور است.

در ادامه باید اضافه کنم که البته این ایشار، محدود به عمر ۴۰ ساله انقلاب نیست بلکه مردم فارس در طول تاریخ ایران همواره موثر بوده و هرکجا که نیاز بوده است؛ حضور پیدا کرده اند. ایشان ضمن برشمردن برخی ویژگی‌های استان، به ظرفیت‌های بیشمار آن اشاره کردند و از مسئولان خواستند از این ظرفیت‌ها در جهت شکوفایی استان که منجر به پیشرفت هر چه بیشتر میهن عزیزمان میشود، استفاده کنند.

ایشان با اشاره به آن که فرمودند این تعریف‌ها درمورد فارس مبالغه نیست و این‌ها واقعیت امر است؛ ادامه دادند: استکبار جهانی با آنکه هم پول دارد و هم صدا برای رساندن صدایش، باز به دلیل همین مردم ولایتمدار و انقلابی است که نمی‌تواند به اهدافش برسد و یک به یک در کشورهای منطقه شکست می‌خورد. در پایان ضمن تشکر از مردم فهیم و خوش لهجه شیراز، از خداوند متعال توفیقات روزافزون را برای این مردم ولایت مدارخواستار شدند.

نیما دهقان دانشجوی علوم تربیتی پردیس شهید رجایی

دره های زیبای

این شهرستان یکی از مناطق کوهستانی و سرسبز استان فارس است و دارای آب هوای سرد و زمستانی است. ارتفاعاتی بر فگیر دارد که موجب می شود مناظر زیبای برفی آن تقریباً تا اوایل فصل بهار در آن منطقه مشاهده شود. بارش برف مناظری چشم نواز در زمستان و تفرجگاه هایی بی بدیل از چشمه های جوشان و رودخانه های خروشان، در فصل بهار و تابستان می آفریند. کوه های بلند در طول مسیر جاده ای زیبا پدید می آورند و وجود دشت های بسیار وسیع و حاصل خیز مانند: آسپاس و پکان در فصل بهار چشم اندازی روح نواز را برای هر گردشگر به تصویر می کشد. در فصل تابستان در کنار هوای خنک و مطبوع حضور عشایر بر رونق تفریحی و حسن جمال آن می افزاید.

پارک انقلاب، پارک پارسیان، تفرجگاه محمد رسول الله، سرداب، بیدسبحان، دامنه های کوه بل، دریاچه کافت، آبشار تنگ براق، قدمگاه سده، چشمه بالنگان حاجی آباد، گور بهرام، آسپاس، باغ گل خارستان، فی منی حسن آباد و چشمه های متعددی که فضاهای فرح بخش و زیبایی را فراهم آورده اند، از مهم ترین جاذبه های طبیعی شهرستان اقلید به شمار می آیند و اگر بخواهیم اماکن دیدنی این شهر زیبا را در فهرستی بر اساس جذابیت رتبه بندی کنیم، بی شک بهشت تنگ براق در صدر آن خواهد بود.

تنگه ای زیبا در نزدیکی روستای تاریخی بُراق، که در ۲۰ کیلومتری شهر سده و ۹۰ کیلومتری شهر اقلید قرار گرفته است. این تنگه که در واقع شکاف بین دو کوه است با انبوه درختان زیبا آراسته شده است و رودخانه ای پر آب از میانه آن جاری است. ارتفاع دیواره های کوه در دو طرف این تنگه زیبا گاهی به بیش از ۳۰۰ متر می رسد و همین امر سبب می شود تا از تابش نور خورشید در فصول گرم سال در امان بماند و همین علت سبب شده تا تنگه دارای آب و هوایی به مراتب معتدل تر باشد و گردشگران بسیاری در فصول گرم سال خودشان را به این تنگه بسیار زیبا برسانند.

در طول مسیر حرکت در تنگه شاهد جوشش چشمه های متعددی خواهید بود که به رودخانه میریزد و عمق آب رودخانه مذکور در برخی بخش ها بیشتر است و سبب می شود تا در آب فرو روید. غارهای شکل گرفته در طی مسیر و ستون های آهکی ناشی از چکیدن آب در طول هزاران سال از دیگر جذابیت های این تنگه استثنایی است. رودخانه جاری در این تنگه در نهایت به رود خروشان کُر می پیوندد اما در طی مسیر حرکت خود در دره، آبشارهای کوچک و بزرگ بسیاری را پدید می آورد. در زیر بلندترین آبشار این تنگه حوضچه ای شکل گرفته که اغلب برای شنا مورد استفاده قرار می گیرد. در کف این حوضچه سنگ های خطرناک و تیزی قرار دارند؛ بنابراین توصیه ما این است که از شیرجه زدن در آب از ارتفاع زیاد خودداری نمایید. پوشانده شدن دیواره کوه با انواع خزها و گیاهان آبزی نیز بر جذابیت های این تنگه افزوده است.

یکی از نکات جذاب در رابطه با این تنگه، وجود یک سنگ نوشته تاریخی چند صد ساله، که از دوران ساسانی به یادگار مانده است میباشد. این سنگ نوشته که به زبان پهلوی حکاکی شده است به شرح شکار و قدرت نمایی شاپور اول پادشاه ساسانی پرداخته و درست در نیمه راه تنگه قرار دارد. برای رسیدن به این تنگه زیبا بهتر است از مسیر دشت زیبای کامفیروز خودتان را به روستای تنگه بُراق رسانده و با پارک کردن ماشین باقی مسیر را به صورت پیاده ادامه دهید. اگر مسیر رودخانه را پیش رو بگیرید به تنگه خواهید رسید. با نزدیک تر شدن به تنگه بر میزان سرسبزی مسیر افزوده می شود. این تنگه در فصل بهار و تابستان مملو از حضور گردشگران است اما در فصل زمستان به دلیل برودت هوا و یخبندان برای مبتدی ها قابل دسترسی نیست.

محمد جواد دژکوهی دانشجوی آموزش ریاضی پردیس شهید رجایی

منبع: کتاب بل بر بلندای فارس / سید مهدی خیراندیش

قنبر پلو شیرازی را چطور پزیم؟!

قنبر پلو یکی از غذاهای لذیذ شیراز است که می توان گفت در هیچ کجای دیگر شناخته شده و مرسوم نیست. نام تأمل برانگیز این غذا احتمالاً از نام سرآشپزی گرفته شده که در سال های دور آن را ابداع کرده است اما اهالی شیراز معتقدند این نام گذاری دلیل دیگری دارد. نام قنبر در ذهن تاریخی بسیاری از اهالی فارس تداعی کننده فردی سبزه رو و تیره پوست است و از آن جا که در قنبر پلو موادی چون کشمش و شیر به کار می رود در نهایت رنگ و روی این غذا کمی به تیرگی می زند. به همین علت آنها معتقدند قدیمی ها نام قنبر را برای این پلو بسیار مناسب و همگون دیده اند. قنبر پلو یکی از غذاهای اصیل و سنتی شهر شیراز است. این غذا مواد اولیه کم و ساده ای دارد و بسیار آسان تهیه میشود ولی جزو غذاهای بسیار خوشمزه است که در تمام استان های کشور طرفداران زیادی دارد. این غذا را می توانید با اضافه کردن مواد دلخواه خود، کاملاً باب سلیقه خود کرده و از خوردن آن لذت بیشتری ببرید.

موارد لازم:

برنج ۴ فنجان

گوشت چرخ کرده نیم کیلو

گردو ۱۰۰ گرم

کشمش ۲۰۰ گرم

رب انار ۲ قاشق غذاخوری

شیره انگور ۱ قاشق غذاخوری

پیاز ۱ عدد

زردچوبه یک قاشق چای خوری

آرد نخودچی، نمک و روغن به میزان لازم

طرز تهیه

برنج را خوب شسته و آن را با کمی نمک، دو الی سه ساعت بخیسانید. کشمش را نیز در کمی آب خیس کرده تا نرم شود. گوشت چرخ کرده را در یک ظرف ریخته و روی آن آرد نخودچی، پیاز رنده شده، نمک و زردچوبه بریزید؛ سپس آن را با دست ورز داده تا مواد به خورد گوشت برود.

کمی که ورز دادید، گوشت ها را به اندازه یک گردوی کوچک به شکل گرد و قلقلی در بیاورید. حال گوشت های قلقلی را درون روغن، کمی سرخ کنید. در یک تابه دیگر کمی روغن ریخته و پیاز را در آن سرخ کنید. سپس گردو و کشمش های خیس خورده را به آن تابه اضافه کرده و مواد را هم تفت دهید. برنج را آبکش کرده و کنار بگذارید.

در این مرحله لایه به لایه قابلمه را با برنج، کوفته ها و مخلوط گردو و کشمش پر کنید. (می توانید کمی از گوشت و مواد را برای تزئین روی برنج نگه دارید).

در پایان کمی رب انار را با شیره انگور تفت داده و روی برنج بریزید. برنج را روی حرارت کم گذاشته تا دم بکشد

نوش جان

روش پخت آش کارده

طرز تهیه این آش در شهرستان اقلید به این صورت است که نخست، کاردین را همراه با آرد گندم می‌کوبند تا حالت بُرندگی آن کم شود، سپس با اضافه کردن آبغوره یا دوغ به مدت یک روز در محیطی گرم نگهداری می‌کنند. سپس مواد را روی حرارت گذاشته می‌پزند، در این مرحله می‌توان گوشت نیز اضافه کرد که پس از پخت باید به صورت رشته به مخلوط غذا اضافه شود پس از پخته شدن سبزی‌ها به آن برنج اضافه می‌کنند و به مدت یک ساعت می‌پزند و در انتها پیاز سرخ شده را به آن اضافه می‌کنند. این آش در طب سنتی صفرا بُر و برای دستگاه گوارش مناسب می‌باشد.

نوش جان

<https://seeiran.ir/>

خوشمزه آش اقلید

آش کارده یا کاردی یکی از آش‌های محلی و معروف استان فارس خاصه شهرستان اقلید می‌باشد. شاید برایتان جالب باشد اگر بدانید که کارده نوعی سبزی کوهی و محلی در استان زیبای فارس است. در این مطلب، نحوه پخت آش کارده شیراز را برای شما عزیزان بیان کرده تا با طبخ و خوردن آن در جمع خانواده لذت ببرید.

مواد اولیه :

آرد گندم : یک پیمانه

آبغوره یا دوغ : یک پیمانه

خرده برنج یا جو پرک شده : نصف پیمانه

پیاز ساطوری شده : یک عدد بزرگ

شنبلیله خشک : دو پیمانه

سبزی کارده خرد شده : نیم تا یک کیلوگرم

گوشت : ۵۰۰ گرم

روغن و نمک: به میزان لازم

ابتدا شکر را داخل قابلمه (مسی یا چدن) ریخته ، سپس شعله گاز را روشن و حرارت را کم میکنیم ، مقداری شکر میگذاریم تا آب شود ولی توجه کنید تا رنگ آن تیره نشود، سپس ۶ لیوان آب اضافه میکنیم ، حرارت شعله را کم کرده و با قاشق هم میزنیم تا ذرات شکر کامل داخل آب حل شود ، سپس نشاسته را که از قبل با یک لیوان آب اضافه کرده ایم را به مخلوط شکر و آب اضافه کرده و خوب هم میزنیم . وقتی نشاسته در حال غلیظ شدن بود ، روغن مایع را اضافه کرده و با مواد دیگر هم میزنیم و سپس زعفران دم کرده را داخل مواد میریزیم. این حلوا حدود ۱ الی ۲ ساعت زمان میبرد تا آماده شود. سپس گلوکز مایع خوراکی یک قاشق غذاخوری اضافه میکنیم.

مرحله بعد گلاب را اضافه کرده و مخلوط میکنیم تا حلوا نسوزد دائم هم میزنیم و بعد از آن در این مرحله شعله گاز را خاموش کرده و هل و جوز هندی را اضافه کرده و مخلوط میکنیم و در نهایت حلوا را داخل سینی میریزیم و با خلال پسته و بادام تزئین میکنیم.

مهدی زارعی دانشجوی علوم تربیتی مرکز شهید مطهری

<http://mehmanstore.ir/>

پراوازه ترین شیرینی جهان

عبدالله دهباشی حاکم وقت لارستان در اوایل دوره قاجار به شارجه مهاجرت نمود. محمد علی نوه پسری عبدالله ؛ آمد و رفت هایی با کشور عمان و شهر مسقط داشت و ثمره این مراودات آشنایی با حلوی مسقطی کشور عمان بود که با حلواهای امروزی تفاوت فراوانی داشت. محمد علی چگونگی پخت آن را فرا گرفت و حدود دو قرن پیش با خود به بندرلنگه آورد (بندرلنگه در آن زمان از توابع لارستان بزرگ بوده است).

او سال های متمادی تغییراتی نیز در پخت حلوی مسقطی ایجاد نمود ؛ از قبیل اضافه کردن طعم دهنده هایی نظیر هل و گلاب و زعفران. جالب است بدانید برای بسته بندی این نوع حلوا در ابتدا از ظروف حصیری و حلبی استفاده می شده است. از دیرباز این حلوا جزو جدایی ناپذیر مهمانی ها و جشن های مردم این سرزمین بوده است.

مواد لازم:

نشاسته گل ۲ لیوان

شکر سفید ۴ لیوان

روغن ۱ و نیم لیوان

زعفران دم کرده غلیظ ۵ قاشق غذا خوری

هل کوبیده ۱ قاشق غذا خوری

گلاب ۱ لیوان

جوز هندی کوبیده ۲/۱ قاشق غذا خوری

خلال پسته و بادام به مقدار لازم

گلوکز مایع خوراکی ۱ قاشق غذا خوری

آب ۶ لیوان

جی جی ویجی

در آن زمان که نه برقی بود و نه جعبه جادویی ، نه تلفن همراهی بود و نه فضای مجازی ، مردم پاک نهاد و خوش تینت شیراز برای دورهمی های خویش و شب نشینی های پربار خود ، راه های بسیار داشتند تا هم خود را مشغول سازند و هم روح و بوی تربیت و زندگی را به فرزندان خود بیاموزند ؛ یکی از این هنرهای شایسته نمایش های عروسکی به نام های پهلوان کچلک (جی جی ویجی) و مینا است که قدمت آنها به دوره نادری باز میگردد. نمایش پهلوان کچلک (جی جی ویجی) قصه پهلوانی را روایت میکند که عاشق شده و در مسیر نمایش با موانع مختلفی همچون دیوها، فرد ریاکار و... مواجه می شود. این نمایش دراماتیک بیشتر بداهه است اما خط داستانی فاخری دارد تا آنجا که ردپایی از آن در اشعار خیام نیز، مشهود می باشد.

این نمایش بسیار فعال بوده و در قسمت هایی به صورت کلامی ، با مخاطبان خود ارتباط برقرار می ساخته و حاضرین پاسخ شخصیت های نمایش را میدادند.

در شیراز قدیم مرسوم بود که صبح عروسی هنرمندان نمایشی پهلوان کچلک به خانه داماد می آمدند و نمایش اجرا می کردند. هنرمندان این نمایش یک صندوقچه داشتند و وقتی وارد محله می شدند کودکان می دانستند که برای اجرای نمایش آمدند به همین دلیل آدرس خانه داماد را به آنها می دادند. بچه ها به دنبال آنها به خانه داماد می رفتند و تا در منزل باز می شد به خانه وارد شده و آماده تماشا می شدند. نمایش پهلوان کچلک (جی جی ویجی) در تهران نیز انجام میشده ولی در موارد اندکی تفاوت وجود داشته ، ولیکن با وجود این ، باز هم از لحاظ درون مایه و پیرنگ ، هر دو مشترک می باشند.

علاوه بر نمایش پهلوان کچلک (جی جی ویجی) نمایشی دیگر به نام مینا که نام دیگر آن بانو بود ، انجام میگرفته که بیشتر به صورت نمایشی موزیکال بوده و از طریق اشعار و ساز و آواز ، مخاطبان را با خود همراه می ساخته و لحظات شاد را برای مخاطبان خود ایجاد میکرد است. بیاید دست به دست هم دهیم تا این قهرمانان فراموش شده را دوباره زنده کنیم و روحی دیگر و نو در کالبد عروسکی آنها بدمیم .

محمد مهدی رستگار دانشجوی علوم تربیتی پردیس شهید رجایی

رمضان آمد و مهمانیش کنم

گاو و گوساله به قربانیش کنم

رَمَضُوْ اُنْده تا پشتِ کَلک

مَه تَمَعِ کارِمِ یَکِ گُلِ ی تَرَک

آی رَمَضُوْ یارب ، یارب رَمَضُوْ جواب یا ثواب ؟

بعد از خواندن این شعر، صاحب خانه به آنها اگر پاسخ ثواب را بگوید آنها منتظر می مانند تا برایشان شیرینی، شکلات و شربت بیاورند.

آنها در پاسخ برای تشکر از صاحب خانه این شعر را می خوانند:

در این خانه حوضِ پُرِ گلاب

صاحب این خانه رفته کربلا

آی رمضو یارب یارب رمضو

رسم رمضونیه با شور و حال عجیبی در شهرستان لارستان برگزار میشود.

التماس دعا

رمضونیه لارستان

لارستان با مردمانی خونگرم ، با صفا و مهمان نواز ، هر ساله مخصوصاً در ایام ماه مبارک رمضان پذیرای مهمانان بسیاری از سرتاسر کشور است. لذا یکی از آداب زیبا و مرسوم این شهر را به شما معرفی می نمایم.

ماه مبارک رمضان در شهرهای جنوب فارس مخصوصاً لامرد ، مهر ، گراش ، خنج و لارستان حال و هوای دیگری دارد مردم در این شب ها با گرد هم آمدن، محفل قرآن خوانی و دعا خوانی برگزار می کنند. عده ای از اهالی هر محله با حضور بر بام مسجد ، تمام اهالی را برای سحری بیدار می کنند ؛ سحری و افطار را در کنار هم جمع می شوند و با شور و حالی وصف ناپذیر از این ایام معنوی استفاده می کنند. رسم رمضونیه یکی از آداب قدیمی در شهرهای جنوبی کشور است ؛ که در شهرهای استان هرمزگان مانند: میناب و پارسیان هم برگزار میشود و به اسم آیین قرقیعان یا گرگشو (گره گشا) و یا لب گشودن شناخته میشود.

در این رسم کودکان دختر و پسر ۷ تا ۱۵ ساله لارستانی بر سر خود چادر می کشند و به در خانه اهالی محل می روند و این شعر را می خوانند:

<https://www.tasnimnews.com/fa/news>

کلوخ پزان اقلید

دیار کهن فارس در خود آداب و سنن بسیار زیادی را جای داده است ...

اگر در نیمه دوم شهریور ماه به شهر اقلید، دروازه فارس، سفر کنید گذشته از تفرجگاه ها و آثار دیدنی بسیار زیبا، به یک رسم با قدمت و اصیل بر می خورید که هر ساله مسافران زیادی را از شهرهای مختلف ایران و نیز مسافران خارجی را، به سمت خود جذب می کند.

اقلید یکی از قطب های کشاورزی استان محسوب می شود؛ و مردم و کشاورزان اقلیدی به شکرانه برداشت محصولات و کسب رزق خود، جشن کلوخ پزان برگزار می کنند.

در این جشن، که در زمین های کشاورزی برگزار می شود؛ ابتدا با کلوخ های زمین های شخم زده شده کوره بزرگی را آماده کرده و با استفاده از هیزم در آن آتش بزرگی روشن میکنند؛ بعد از تفت دادن و گرم شدن کوره، آتش را بیرون می کشند و سیب زمینی را وارد کوره می کنند. سپس کوره را به روی سیب زمینی ها خراب میکنند؛ تا سیب زمینی با حرارت غیرمستقیم پخته شود و سپس آن را از زیر کلوخ ها بیرون می آورند و با استفاده از نمک و ادویه میل مینمایند.

شما را در شهریورماه برای لذت بردن از این رسم زیبا و آب و هوای خنک اقلید، به این شهر خرم و سرسبز دعوت می نمایم.

tasnimnews.com

عروسی بهار نارنج

شیرازِ میکن ناز برای فصل بهارش

اگر این روزها یعنی در فصل بهار در کوچه های شیراز قدم بزنید، ناخودآگاه از عطر بهارنج و هوای دلپذیرش مسحور میشوید.

حال که نام بهار نارنج آمد، کم مهری است که از درختش نگوئیم:

درخت نارنج خواص بسیاری دارد، برای مثال بهارنارنج آن برای تهیه دمنوش و شربت فوق العاده می باشد و نیز پوست نارنج دارای فواید درمانی زیادی است و ...

از آنجا که شیرازی ها اهمیت درخت گران بهای نارنج را میدانند و برایشان مهم است، اگر حیثاً درختی کم بار شود یا ثمر ندهد اهالی خانه دست به کار می شوند و برایش جشن عروسی میگیرند.

خداراشکر این رسم زیبا هنوز در نقاط مختلف شهر شیراز اجرا میشود و مردم از آن استقبال می کنند.

زن صاحبخانه یک روز خاص از همه زنهای همسایه دعوت می کند تا دور هم جمع بشوند، زن صاحبخانه ابتدا با اره ای سراغ درخت میرود ولی زنان همسایه ضامن درخت میشوند و اجازه نمیدهند که درخت قطع بشود؛ سپس تور سفید رنگی را بر سر درخت می کشند، کل میزنند، شاباش میکنند و زنان شیرازی واسونک میخوانند تا دوباره درخت به ثمر نشسته و پر بار گردد.

حسین عابدی دانشجوی آموزش ادبیات فارسی مرکز بعثت

<https://www.tasnimnews.com/fa/news>

دکتر عباس اناری نژاد

ریاست محترم پردیس شهید رجایی شیراز

و در پایان دیدگاه و نظر شما در مورد روز معلم، این روز مهم در کشورمان ایران چیست؟

متأسفانه سالهاست فلسفه اصلی روز معلم به دلایل گوناگون از معنای واقعی آن فاصله گرفته و رنگ و بویی بیشتر مادی به خود گرفته است. روزی که برگفته شده از شهادت فیلسوف و اندیشمند بزرگی به نام شهید مطهری است...!

بدین روی لازم است نگاه و رویکرد به این روز از دریچه ای تازه باز شود و طرحی نو در اندازیم و با برنامه هایی مناسب و فکورانه مروج فرهنگی باشیم که معلم و روز معلم جایگاه واقعی خویش را باز یابد. بی تردید تحقق این مهم در گرو فکر و اندیشه اندیشه ورزان جوان، نواندیش و خلاق عرصه فرهنگ و هنر چون شماست.

پس باید هر چه زود تر برخاست و اندیشه ای نو اندیشید.

سپاس از لطف شما یاعلی

خدا نگهدارتان، موفق باشید

Type a message

دکتر اناری نژاد

سلام و عرض ادب

برای مصاحبه مجازی مزاحم شدم

سلام، وقت بخیر

بفرمایید

با توجه به دو حوزه ایرانشناسی و ایرانگردی اقدامات جنابعالی و کادر دانشگاه در این سال ها برای شناخت این دو حوزه چه بوده است؟

این قبیل موضوعات در حوزه فعالیت های واحد فرهنگی- اجتماعی پردیس ها و مراکز می باشد و در این زمینه انجمن ها، کانون ها و تشکل های دانشجویی متولی چنین برنامه هایی هستند. به نظرم کانون مرتبط با این موضوع و واحد فرهنگی- اجتماعی پردیس ها و مراکز میتوانند پا سخگوی چنین سوالی باشند. ضمن اینکه چنین موضوعاتی جزو برنامه های رسمی و موطف دانشگاه فرهنگیان نمی باشد و جنبه فوق برنامه دارد که کانون های مرتبط میتوانند در آن حوزه فعالیت کنند.

نظر شما درباره تاثیر این دو حوزه که در بالا به آن اشاره کردیم در زندگی دانشجویی و حوزه کاری دانشجو معلمان چه می باشد؟

نباید فراموش کرد که فرهنگ و محیط فرهنگی (آداب، رسوم و سنت ها و...) هر جامعه، سازنده بخشی از فرهنگ هر شهروند میباشد. لذا چنانچه بتوانیم نماد های فرهنگی هر جامعه را بدرستی به شهروندان معرفی نماییم، نقش موثری در شکل گیری فرهنگ و هویت فردی و اجتماعی ایشان ایفا نموده ایم و بدین سبب به ایجاد تعصب و تعهد بیشتر وی را به جامعه محلی و ملی کمک نموده ایم. این موضوع وقتی اهمیت بیشتری می یابد که دریابیم این شهروندان قرار است خود نقش معلمان، مربیان و مرو جان فرهنگ و هویت اجتماعی فرزندان این مرز و بوم را ایفا کنند.

رودِ راوی

ابوتراب خسروی در سال ۱۳۳۵ متولد شد. پدرش نظامی بود؛ به همین دلیل سال‌های جوانی او در شهرهای مختلف ایران گذشت. در سال‌های ۱۳۴۸ و ۱۳۴۹ در دبیرستانی در اصفهان درس می‌خوانده و شاگرد هوشنگ گلشیری، نویسنده ایرانی بوده است.

او لیسانس آموزش ابتدایی دارد و سالها در شیراز به کودکان عقب‌مانده ذهنی آموزش می‌داده است. در حال حاضر بازنشسته شده و در شهر شیراز زندگی می‌کند.

قسمتی کوتاه از داستان :

((در واقع آدمی مثل من به دنبال کشف ماهیت درد در کلاف سردرگمی از بو و رنگ و غرابت تن آدمی گم می‌شد. و رد درد در جا به جای نسوج^۱ جسد مانده بود و لکن عین درد هیچ جا نبود. برای همین چیزها بود که باید رد درد را در جایی دیگر می‌زدم. تا در مکانی دیگر به غیر از تن آدمی به ملاقاتش می‌رفتم. مثلاً در مکانی به عین کلام. درد که تنها در نسوج تن آدمی پرسه نمی‌زند. گاهی هم ساکن اشیا می‌گردد. حتی ممکن است در قاب عکسی منزل پیدا کند یا حتی در الفاظ یک صدا. باید کلمه بهترین مکان برای سکونت درد باشد که آدمی رنجش را در کلمه مستحیل^۲ می‌کند و بر صفحات کاغذ می‌نویسد تا درد را دور از خود محبوس کلمات کند.))

احمد رضا عباس پور دانشجوی علوم تربیتی پردیس شهید رجایی

منبع: کتاب رود راوی نشر نیماژ

کلمات با یکدیگر پیوند می‌خورند و می‌سازند، از هیچ می‌سازند. جایی دیگر، دنیایی دیگر. رویایی در بیداری که نگارنده می‌بیند و ما را هم سهیم می‌کند در تجربه کردن دنیایی که ندیده‌ایم، دنیایی که وجود نداشته. کلمات کلمات کلمات. ابوتراب خسروی اهمیتی که به کلمات می‌دهد مثال زدن است. به یاد دارم در کارگاه داستان نویسی اش می‌گفت، اگر کلمه ای را به کار ببرد و آن کلمه راضی اش نکند تا پیدا کردن جایگزین در گیر می‌ماند، درگیر یافتن. او همچنین باور دارد که هنر جز تکنیک نیست و در داستان نویسی در درجه اول چگونه گفتن است که اهمیت یافته است. این نویسنده شیرازی هم داستان کوتاه می‌نویسد و هم رمان، از آثار وی می‌توان به دیوان سومنات (مجموعه داستان)، اسفار کاتبان (رمان)، رود راوی (رمان) و ... اشاره کرد.

رود راوی یکی از برترین و به اعتقاد برخی از منتقدین بهترین اثر خسروی است. این رمان را پسری روایت می‌کند که برای تحصیل پزشکی به لاهور رفته و پس از چندی از این کار سر باز زده و به فرقه ای می‌پیوندد. نثر این رمان نثری کهن است که ابوتراب در برخی از آثار دیگرش هم از آن بهره می‌جوید.

ای پارس من

اشک هایم را بر ساحل زخم، تا دشمن نفهمد حال من

بوسه بر لب هایت زخم، تا دشمن نفهمد درد من

به چشمان آسمانیت

به گرمش تیر های خفته ات

به آفتاب دم صبح سحر

به آفتاب پیروزی برآمده از وجودت

به جوشش دریایت

می خوانمت...

موج های خروشان، زبان باز می کنند،

این حد ایران است

قفس، میله های خاردار من است

جنگ است بر سر صاحب نام تو،

جاودان است، بر لبانم نام تو

زمزمه عاشقان مرز و بوم من است

ای قلب سپاه ایرانم

ای که دلربایی می کنی با پریشانی گیسوان موج دارت

تو را سوگند

به چارقد آیت

به چشمان مال اندیش سرزمینت

کم کن...

رقص گیسوان کرشمه ات را

تا که دشمن دست بر دارد

از امید واهیش

از تربت پاک میهنت گویم، یا که از عاشقان پایداریت

دشمنان تاب حیات ندارند...

ای ازل

من، امنیت چارقدت را حس می کنم

من، داغ داشتنت را بر قلب سپاه تازیان حس می کنم

ای پارس من،

ای زادگاه آریو برزن ها

ای مادر گیتی

نام تو منقوش در قلب های ما

نام تو حکاکی بر روی ذهن های ما

به پر پرواز پرندگان آزادیت

قسم می خورم

تو همیشه برای مایی...!!!

حمیده نوروزی مصیر دانشجوی آموزش الهیات پردیس شهید باهنر

حلقه ای را پیشکش کردم که دلدارم شوی

پاسخم دادی، جهانی، این... تمنا می کند

زندگی کردم خیابان ارم را با تو من

مرگ را حالا برابیم، بی تو معنا می کند

عشق تفسیر بدخوب است وقتی که مرا

اولش دیوانه و یکباره تنها می کند

علی حقیقی دانشجوی رشته راهنمایی و مشاوره پردیس شهید رجایی

۳۰ دیماه ۹۷

زندگی کردم خیابان ارم را با تو من

این خیابان زخم های کهنه ای و می کند

بی تو صداندوه و غم را قسمت ما می کند

هر قدم که می گذارم، آه سهم می شود

خاطرات را که دل، هر گوشه پیدا می کند

ابتدای این خیابان، وعده گاه مآشیدن

بی کسی را حال، در یادم مهیا می کند

انتهای کوچه ی شش، کافه ی اردیبهشت

یاد تو آن گوشه من را هی تماشا می کند

گفته بودی دوستم داری، همین جا روی پل

پل که شاهد هست، قلبت باز حاشا می کند؟!

با نگاهت ناز کردی، عاشق چشمت شدم

ناز چشم تو کجا، با من مدارا می کند؟!

شیراز بزرگ، مردمان بزرگ

همه ما با پیشینه تاریخی و باستانی استان فارس آشنا هستیم.

این استان با قدمت باستانی اش مهد بسیاری از بزرگان بوده است؛ بزرگانی که در سطح بین الملل برای بسیاری از عاشقان و سینه سوختگان علم، هنر و ادب شناخته شده و قابل احترام هستند. اولین قسمت از معرفی مشاهیر این کهن سرزمین نگاهی کوتاه و اجمالی به برخی از بزرگان سه شهر شیراز لار و اقلید خواهیم داشت:

حافظ شیرازی مشهور به لسان الغیب و لسان العرفا و... که در قرن ۸ هجری قمری این شهر را مزین به وجود خود نموده است؛ هم اکنون آرامگاه و مزار ایشان محل رفت و آمد بسیاری از دوستداران ادب فارسی و عاشقان و عارفان حضرت حق می باشد. در معرفی سبک و قلم حافظ شیرازی باید گفت که: اثر پذیری حافظ از قرآن تردیدی نیست، این شاعر ادب پرور از قرآن کریم تأثیرات شگرفی گرفته که این مهم در حرف حرف و بند بند دیوان وی مشهود است، در عین حال حافظ، فرهنگ باستانی و فرهنگ اسلامی ایران را با دین، کلام و عرفان پیوند داده و در شعرش متبلور ساخته است. حافظ شیراز، عناصر جهان بینی رندانه اش را و امдар فردوسی، خیام، سنایی، عراقی، عطار و مولوی است.

آیت الله عبدالحسین دستغیب شیرازی از علمای معروف و طراز اول استان در قبل و اوایل انقلاب بودند که ایشان را بیشتر به نام سومین شهید محراب می شناسیم. ایشان زاده ۱۲۹۲ خورشیدی هستند. در معرفی ایشان می توان گفت: مجتهد شیعه، رئیس حوزه علمیه فارس، نماینده ولی فقیه در استان فارس، امام جمعه شیراز، نماینده استان فارس در مجلس خبرگان و سومین شهید محراب. در شکل گیری جریان های انقلابی و حمایت از امام خمینی نقش ویژه ای داشتند، و جمله ای از ایشان معروف است که می فرمایند: من عطاء الخمینی فقط اطاع الله. ایشان از وجود اساتید بزرگ همچون سید باقر اصطهباناتی و ابوالحسن اصفهانی استفاده نموده اند و در باب اخلاق و عرفان از افرادی همچون محمدجواد انصاری همدانی و سید علی قاضی طباطبایی فیض برده اند. ایشان دارای کتابهای بسیاری هستند که شمار آنان در حدود ۲۵ جلد است. سرانجام ایشان در تاریخ ۲۰ آذر ۱۳۶۰ توسط یکی از اعضای سازمان منافقین در حال حرکت به سمت محل برگزاری نماز جمعه به فیض شهادت نائل آمدند.

سید عبدالحسین لاری از روحانیون و مجتهدین جنوب کشور و از طرفداران مشروطه بود. ایشان اصالتاً اهل دزفول می باشند و در سال ۱۲۶۶ خورشیدی در نجف اشرف دیده به جهان گشودند. در تحصیل خود از بزرگ مردی همچون میرزای شیرازی فیض بردند و افتخار شاگردی ایشان را داشتند. در اواخر عصر ناصرالدین شاه قاجار با به وجود آمدن مشکلاتی در کشور، بزرگانی از منطقه لار نزد میرزای شیرازی می روند و از ایشان می خواهند که مجتهدی را به لارستان بفرستند تا مدیریت جامعه اسلامی آن منطقه را در دست گیرد و با دستور میرزای شیرازی ایشان راهی لارستان می شوند. از اقدامات مهم ایشان می توان به مرتبط بودن با نیروهای انقلابی بوشهر و فارس، که بیانگر نقش ایشان در انقلاب مشروطه در فارس است، اشاره کرد؛ چنانکه بالیوز انگلیسی ایشان را آغازگر نهضت جنوب ایران معرفی می کند. آن بزرگوار از اولین کسانی بودند که در لار و جهرم نماز جمعه اقامه کرده اند. سرانجام سید والا مقام در سال ۱۳۰۳ در شهر جهرم جهان را وداع گفته و در همان جا مدفون گردیدند.

میرزا محمد نصیر ملقب به میرزا آقا که در شعر به فرصت متخلص بود با تخلص شعری ایشان می شناسیم، فرصت شیرازی. وی را می توان اینگونه معرفی کرد: شاعر، نویسنده، نقاش، موسیقیدان و ادیب که در سال ۱۲۳۳ خورشیدی در شیراز متولد شد. به علمی همچون اصول کلام و فلسفه و منطق و شعر مسلط بود و علاوه بر آن ها به یادگیری زبان پهلوی و علوم حدیث نیز پرداخت. او در فرهنگ نوین ایران نقش مهمی را ایفا کرده است و در زمان مشروطه فعالیت های متعددی داشت به زبان انگلیسی مسلط بود و سپس خط میخی را از دانشمندان آلمانی تبار فراگرفت احتمالا می توان او را اولین ایرانی که خط میخی را فرا گرفته است معرفی کرد. وی در سال ۱۳۳۱ روزنامه فارس را در شیراز منتشر کرد. او کتابی را تحت عنوان آثار عجم به نگارش درآورده است که می توان آن را به جد یکی از مهم ترین و تاثیر گذار ترین کتاب های مصور در دوره خود و تا سالیان پس از آن معرفی کرد که در باب شناخت تاریخ باستان ایران زمین می باشد. جناب فرصت الدوله شیرازی در سال ۱۲۹۹ خورشیدی در شیراز دیده به جهان فرو بست و در آرامگاه خواجه اهل راز، حافظ شیرازی آرام گرفت.

شهید سرلشکر عباس دوران در سال ۱۳۲۹ در شیراز به دنیا آمد، دوران کودکی و نوجوانی اش را در شیراز گذراند و دیپلم خود را از دبیرستان سلطانی شیراز اخذ کرد. پس از پایان دوره سربازی در سال ۱۳۵۱ وارد دانشگاه خلبانی هوای شاهنشاهی ایران شد و پس از طی دوره مقدماتی خلبانی، جهت تحصیل و فراگیری دوره خلبانی به آمریکا اعزام شد و پس از بازگشت از پایگاه هوایی کلمبوس با درجه ستوان دوم مشغول خدمت شد. وی در ۸ سال دفاع مقدس افتخارات زیادی را به نام خود رقم زده است از جمله وارد ساختن ضربات سنگین به مواضع دریایی و سکوهاى نفتی عراق در عملیات های مروارید و فتح المبین.

آخرین پرواز

برگزاری اجلاس سران عدم متعهدها در عراق صدام اعلام کرد که هیچ خلبان ایرانی جرات نزدیک شدن به آسمان بغداد برای برهم زدن آن اجلاس را ندارد، شهید عباس دوران به همراهی چند تن از خلبانان شجاع دیگر وارد ماموریتی در جهت ناامن سازی شهر بغداد می شود، آنان می توانند که شهر بغداد را ناامن کرده و ضربات سنگینی را به مناطق حساس و استراتژیک عراق وارد کنند و پس از درگیری های هوایی و دفاع همه جانبه ارتش عراق هواپیمای این شهید بزرگوار دچار نقص فنی می شود و ایشان به جای نجات دادن جان خود هواپیمای خود را به ساختمان محل برگزاری اجلاس سران غیر متعهد ها می کوبد و با فدا کردن جان خود ضربه مهلکی به حزب بعث عراق وارد می سازد و خود به فیض شهادت نائل می شود. سرانجام در سال ۱۳۸۱ باقی مانده پیکر مبارک ایشان وارد خاک کشور عزیزمان شده و با حضور مقامات لشکری و کشوری در محل دارالرحمه شیراز تشییع و تدفین گردید.

شیخ عبدالعزیز اقلیدی که متأسفانه از ایشان اطلاعات عمده و عامه پسندی در دسترس نیست. ایشان متبحر در فنون علمیه به ویژه فقه، و جز نخستین کسانی است که بساط علم را در شیراز مبسوط نموده و در سال ۶۱۰ هجری در شیراز وفات یافت است و در قبرستان باهیه مدفون گردیده اند.

در باب معرفی مشاهیر شیراز، لار و اقلید حرف برای گفتن بسیار است لکن به این بزرگان و صاحبان کمال بسنده نموده و برای آشنایی بیشتر با این عزیزان و دیگر بزرگان شما را به پژوهش در این باب دعوت مینمایم.

سعید کاشی گر دانشجوی رشته علوم تربیتی پردیس شهید رجایی

سفر مجاز در مجاز

ارگ کریم خان زند

آرامگاه سعدی شیراز

حرم مطهر شاهچراغ علیه السلام

باغ ارم شیراز

آرامگاه حافظ شیرازی

مسجد نصیر الملک

باغ جهان نما

نارنجستان قوام

#به-مدد-الهی-کرونا-را-شکست-خواهیم-داد

طراح: فهیمه پریشن دانشجوی علوم تربیتی پردیس حضرت معصومه (س) قم

همه ما این روزها در سرتاسر جهان نظاره گر حماسه آفرینی و تلاش های ایثارگرایانه و از خود گذشتگی کادر درمان به ویژه در کشور عزیزمان ایران هستیم، پزشکان، پرستاران، کمک بهیاران، مسئولین؛ مدیران؛ روسای بیمارستان ها، مدیران و معاونین دانشگاه و همه عزیزان خانواده بزرگ دانشگاه علوم پزشکی ایران که در این شرایط دشوار، سختی ها و خطرات را به جان خریده و با از خودگذشتگی به میدان مبارزه با ویروس کرونا و درمان بیماران مبتلا آمده اند و با این از خودگذشتگی و جان فشانی، خاطرات حماسه هایی که کادر درمانی کشور در ایام دفاع مقدس رقم زدند را در خاطرات زنده می کند. عزیزان کادر درمان بدانید که ما مردم ایران نیز در این شرایط بسیار سخت در حد توان به یاری شما بزرگواران می شتاییم و سعی میکنیم با در خانه ماندن و جلوگیری از شیوع بیشتر این ویروس ذره ای از لطف و زحمات بی دریغ شما را جبران کنیم همچنین صمیمانه تشکر میکنیم از خانواده های صبور شما عزیزان چرا که در این دوران قوت قلبی برای شما بوده و شما را در راه شکست این ویروس یاری می کنند. امیدواریم این کار برجسته و سنگین خیلی هم طولانی نشود و هر چه سریعتر شیوع این ویروس منحوس به پایان برسد و آرامش به سرتاسر کره زمین بازگردد و شاهد خوشحالی و سربلندی کادر درمان در راه شکست این ویروس باشیم.

نگار رنجبر دانشجوی رشته علوم تربیتی مرکز سلمان فارسی

پیش تو ای اردیبهشت، تاریکی نابود شود

یکم اردیبهشت؛ بزرگداشت سعدی شیرازی

هفت کشور نمی کنند امروز / بی مقالات سعدی انجمنی

نخستین روز از اردیبهشت با نام، پادشه مُلک سخن، سعدی شیرازی پیوند خورده است. این شاعر ایرانی در سده هفتم، در زمان فرمانروانی اتابکان بر اقلیم پارس می زیست. برای دانش اندوزی به نظامیه بغداد رفت. پس از بازگشت به شیراز، ایران زمین در زیر سم اسبان مغول پایمال می شد و روزگار غریبی سایه افکنده بود. به درست یا نادرست سفر هایی به سرزمین هایی دیگر چون دمشق و حلب و لبنان در غرب و کاشغر و سومنات در شرق می کند. پس از آن دوباره به زادگاه دوست داشتنی اش بازمی گردد؛ جایی که بارها این چنین در سروده هایش ستوده است:

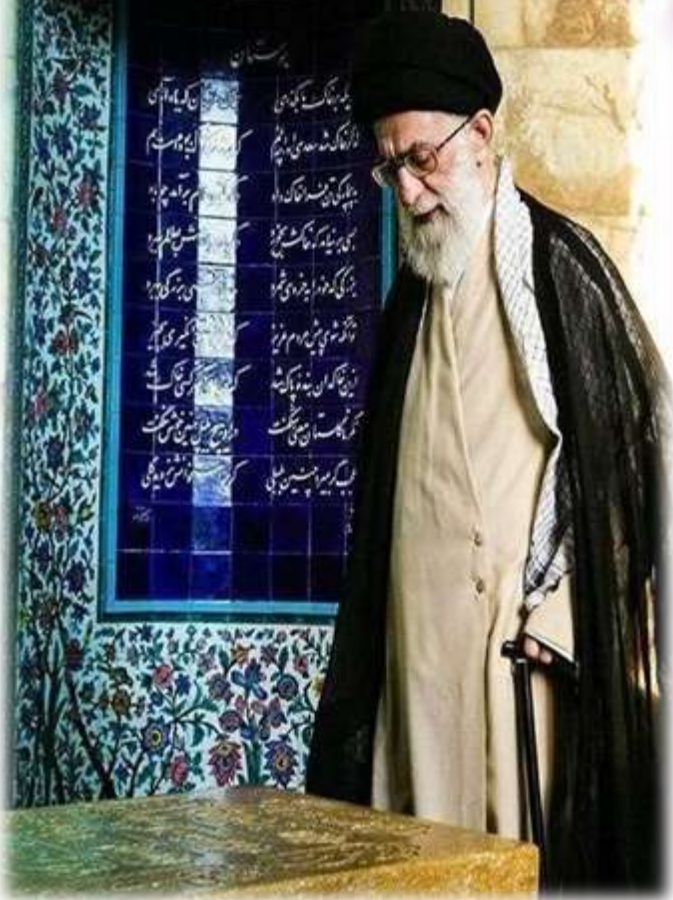
در این زمان است که اندکی آرامش هم به پارس و هم به اندیشه سعدی بازگشت و سعدی را بر آن داشت تا جهان آرمانی اش را در بوستان یا سعدی نامه بنگارد. اینجا ست که پند گذشتگان را برای فرمانروایان امروز چنین گوشزد می کند:

که خاطر نگه دار درویش باش   نه در فکر آسایش خویش باش

یک سال پس از سرایش بوستان، گلستانی می آفریند که به گفته خودش "باد خزان را بر ورق او دست تپاول نباشد." گلستان آینه تمام نمای روزگار سعدی است. با همه بدی و خوبی ها و زیبایی و پلشتی ها. هم در سیرت پادشاهان سخن گوید هم از اخلاق درویشان. یعنی کتابی برای همگان، مانند دیگر کتاب ها و نوشته هایش؛ چون غزل ها، قصیده ها، قطعه ها و مجالس پنجگانه. سعدی از بزرگان پیش از خود چون فردوسی بسیار آموخت و از وی با نام فردوسی پاکزاد یاد می کند و بوستانش را بر وزن شاهنامه می سراید و از پهلوانان و نیکمردان آن کتاب نیز بسیار سخن می گوید. اما پس از سعدی نیز بسیار کسانی شاگرد پیشگاهش بودند؛ نزدیکترینش شاید هم مشهری رندش، خواجه حافظ است که سعدی را "استاد سخن" می داند و کم نیستند غزل هایی از حافظ که خواندنش ما را به یاد غزل های سعدی بیندازد. و در پایان سعدی عاشق است بر این جهان و همه بنی آدم زیرا:

به جهان خرم از آنم که جهان خرم از اوست

عاشقم بر همه عالم که همه عالم از اوست

در گاهشمار ایران باستان، هر روز از ماه نام ویژه ای دارد؛ روز یکم ماه "اورمزد روز"، روز دوم "بهمن روز" و ... تا روز سیام که "انارام روز" است. روز سوم هر ماه "اردیبهشت روز" است.

هر گاه نام روز و نام ماه یکی شود، جشن ویژه آن ماه است و اردیبهشتگان دومین جشن ماهانه در گاهشمار ایران باستان است. این واژه را در اوستایی "آشا وهیشت"، در پهلوی "آرت وهیشت" و در فارسی دری اردیبهشت گویند که به معنای "بهترین راستی و درستی" است.

نماد اردیبهشت آتش است. آتش راستی و حقیقت که اهریمن و دورغ را می سوزاند و با روشنی اش حقیقت را آشکار می کند.

اردیبهشتگان هم مانند آذرگان، سده و جشن سوری از جشن های آتش هستند. آیین های جشن اردیبهشتگان، رفتن به نیایشگاه و برافروختن شمع و نیایش همگانی است.

نام رسمی و تاریخی پهنه ای آبی در جنوب ایران، خلیج فارس است. نه کمتر و نه چیزی دیگر. مثلاً به کاربردن واژه "خلیج" نادرست است. همان گونه خنده دار است که به جای "دریا ایرلند" بگوییم "دریا" و یا به جای "موزه بریتانیا" بگوییم "موزه".

از نام های نادرست دیگری که به این پهنه آبی نسبت می دهند هم سخنی نمی گویم و بهتر است شما نیز نامش را بر زبان نیاورید؛ زیرا درباره نام خلیج فارس، از سنگ نوشته باستانی تا مدال های سربازان آمریکایی سند در دست هست.

خوب است این میان یادی کنیم از روانشاد "احمد اقتداری" نویسنده و پژوهشگر ایرانی که در استان فارس زاده شدند و مشهور به "پدر مطالعات خلیج فارس" هستند.

از نوشته های ایشان می توان به "خلیج فارس از دیرباز تا کنون"، "صدید مروارید در خلیج فارس" و "بندرعباس و خلیج فارس" اشاره کرد.

اما حال خلیج فارس و مردمانی که در کنارش زندگی می کنند، زیاد خوب نیست. مردمانی که می بینند در سرزمین هایی، کمی آن سوی خلیج فارس، از شنزار ها برج ها برافراشته و جهانی آباد ساخته شده است. پس تنها با یادکرد نام خلیج فارس نمی توان نامش را جاودان کرد.

باید گوشه گوشه ایران را آباد و مردمانش را دل شاد کرد و تیرگی دشمنی با همسایگان را زدود تا این خلیج همیشه فارس و چراغ خانه بزرگ ما و همسایگانمان که ایران زمین است، روشن بماند.

محمدعلی صفاری زاده دانشجوی آموزش ادبیات فارسی مرکز بعثت

برای آگاهی بیشتر:

اسناد نام خلیج فارس؛ میراثی کهن و جاودان، محمد عجم

مرکز مطالعات خلیج فارس به نشانی اینترنتی: www.Persiangulfstudies.com

گاهشماری و جشن های ایران باستان، هاشم رضی

جشن های ایرانی، پرویز رجبی

کلیات سعدی، تصحیح محمدعلی فروغی

سعدی شناسی، به کوشش کوروش کمالی سروستانی

سعدی، ضیاء موحد

دیداری با اهل قلم، غلامحسین یوسفی

شیراز بر قله پیشرفت

با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، استان فارس نیز همپای سایر نقاط کشور، پیشرفت‌های محسوس و در عرصه‌های گوناگون صنعتی، علمی، پزشکی، فرهنگی، عمرانی، امور زیربنایی و کشاورزی را تجربه کرده است.

استان فارس با وسعت حدود ۱۲۴ هزار کیلومتر مربع حدود ۴ میلیون و ۶۰۰ نفر جمعیت دارد و به دلیل پتانسیل‌های بالقوه و بالفعل پزشکی، پزشکان حاذق، تکنولوژی بروز از جایگاه‌های برتر در حوزه پزشکی برخوردار است.

پیشرفت‌های پزشکی پس از پیروزی انقلاب اسلامی در فارس به گونه‌ای است که شهر شیراز امروز در حوزه بهداشت و درمان، قطب پزشکی کشور و مورد توجه بسیاری از کشورهای حاشیه خلیج فارس است و بیماران کشورهای همجوار برای درمان‌های سخت به جای رفتن به کشورهای اروپایی، شهر شیراز را برای درمان انتخاب می‌کنند.

شیراز با انجام موفقیت آمیز بیش از ۱۰ هزار پیوند قلب، پیوند کبد، پیوند مغز استخوان، کاشت حلزون، پیوند پانکراس و پیوند قلب یکی از مهمترین مراکز پیوند اعضا در کشور و جهان بشمار می‌رود.

به گفته تدین معاون درمان دانشگاه علوم پزشکی شیراز تاکنون هزار و ۱۲۰ پیوند کبد در شیراز انجام شده است و این در حالی است که تعداد پیوندهای کبد در کل کشور حدود ۱۰۰ مورد است.

ایمانیه، رییس دانشگاه علوم پزشکی شیراز نیز در این باره می‌گوید: سالانه در شیراز بیش از ۲۵۰ پیوند کبد انجام می‌شود که این میزان از یک موسسه بزرگ پیوند در آمریکا که ۱۴۳ پیوند دارد بیشتر است.

استان فارس با داشتن بیش از از هزار و ۷۳۴ واحد صنعتی با بیش از ۲۴ هزار و ۸۰۰ شغل رتبه دوم کشور را پس از تهران دارد. طراحی و ساخت سامانه خنک کننده صنایع نفت، گاز، پتروشیمی و صنایع نیروگاهی، سامانه شستشوی کمپرسور توربین‌ها (Cold Wash)، طراحی شیر کنترل دما (TCV)، طراحی نشت بند روغن پمپ‌های پلانجری و شیرهای کنترل گاز خروجی از جمله اقدامات انجام شده است که توسط متخصصان فارسی بومی سازی شده است.

استان فارس در تولید علم نیز از شاخص ترین استان‌های کشور است.

به گفته خلفی نژاد، استاد دانشگاه شیراز و رئیس سابق بنیاد ملی نخبگان فارس بیش از هزار و سیصد نخبه و استعداد برتر در بنیاد نخبگان استان حضور دارند و فارس از نظر نخبه پروری، پس از استان تهران تهران در جایگاه دوم کشور قرار دارد و بیشترین نخبگان تحصیلات تکمیلی کشور در فارس مشغول به تحصیل هستند.

تدریس ۱۴ نفر از اساتید برتر کشور و برگزیده‌ی جشنواره علامه طباطبائی نیز در دانشگاه شیراز و علوم پزشکی، راه اندازی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، دفتر اصلی مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری خاورمیانه در شیراز به عنوان سومین نظام استنادی جهان، برتری نخبگان فارس در سه جشنواره منطقه‌ای اختراعات خلیج فارس، تجاری سازی طرح‌های برتر جشنواره، میزبانی جشنواره منطقه‌ای اختراعات خلیج فارس و کسب رتبه برتر دانشگاه‌های شیراز در رتبه بندی‌های علمی کشور گواه این ادعاست.

افتتاح بزرگترین پروژه مرغ تخم‌گذار جنوب کشور در لارستان، کسب رتبه نخست فارس در اجرای طرح سامانه آبیاری نوین، ساخت کانال‌های انتقال آب، کم‌باین ماهواره‌ای، اجرای طرح تسطیح لیزری، ترویج آبیاری تحت فشار و بارانی و نوین همچنین ساخت صنایع تبدیلی و فرآوری از جمله مهمترین اقدامات بخش کشاورزی پس از پیروزی انقلاب اسلامی در استان فارس است.

این دستاورد ها قطره‌ای از دریای بیکران استان فارس است. در شماره‌های بعدی نشریه ایران شهر به دیگر دستاوردها اشاره خواهیم کرد.

علی محمد خلیلی دانشجوی رشته علوم تربیتی مرکز بعثت
محسن خلیلی دانشجوی علوم تربیتی پردیس شهید رجایی

برای آگاهی بیشتر:

<http://fars.irib.ir>

بازی، بازی با هم بازی

بازی های محلی بخشی از هویت و فرهنگ کشور ما محسوب می شوند و مطالعه درباره آنها دانش ما را نسبت به فرهنگمان افزایش می دهد. علاوه بر آن شریاطی مثل همه گیری فضای مجازی و اینترنت، افزایش شهر نشینی، رسانه ها و... ما را روز به روز از این بازی های محلی و پر نشاط دور می کنند. پس آشنایی با این بازی ها فرصتی است تا بار دیگر در کنار خانواده نشاط گذشتگان را تجربه کنیم.

در این قسمت به معرفی سه بازی از شهرستان های اقلید، شیراز و لار می پردازیم.

شهرستان شیراز عنوان بازی: دار چکل یا چلک مُسه وسایل بازی: یک عدد سنگ، دو عدد چوب بزرگ (دار) و کوچک (چکل)

شرح بازی: ابتدا گروه ها مشخص شده سپس سنگ بزرگی را بعنوان ایستگاه در یک جا قرار می دهند. نفر اول یا تیم شروع کننده از پشت سنگ چکل را به هوا پرتاب کرده و سعی می کند با دار به آن ضربه بزند. بازیکن شروع کننده مجاز است در صورتی که بار اول نتوانست به چکل ضربه بزند یکبار دیگر برای ضربه زدن تلاش کند. بعد از ضربه به چکل و حرکت آن نفرات تیم مقابل که رو به روی سنگ با فاصله های متفاوت ایستاده اند سعی می کنند با دست چکل را گرفته و سعی می کنند سنگ را نشانه گیری کنند. اگر چکل به سنگ برخورد کرد بازیکن شروع کننده (ضربه زننده) بازنده می شود. اگر چکل به سنگ برخورد نکرد طرف شروع کننده با دارش فاصله چکل تا سنگ را اندازه می گیرد و اگر فاصله به اندازه یک دار بود با دار به نوک چکل ضربه زده و همین که چکل به هوا بلند شد با دار به چکل ضربه میزند تا همچنان چکل از سنگ دور شود. در ادامه بازیکنان به نوبت به چکل ضربه می زنند و بازی به همین شکل ادامه می یابد. اگر همه بازیکنان ضربه زدند و تیم مقابل بتواند چکل را به سنگ بزنند (همه بازنده محسوب می شوند) یا فاصله قرار دادی بین خودشان به حد نصاب برسد بازی به پایان می رسد.

شهرستان لار   عنوان بازی: چخرک   وسایل بازی: قرقره تخته ای (چخرک)

شرح بازی: تعدادی بازیکن در ابتدا دایره ای را روی زمین می کشند، سپس هر کدام دو قرقره ی تخته ای را درون دایره قرار می دهند، در ادامه یکی از آنان بازی را بدین ترتیب شروع می کند. سنگی گرد را به طرف دایره پرتاب می کند و هر تعداد قرقره از دایره خارج شد نصیب پرتاب کننده می شود و بدین ترتیب بازی ادامه می یابد. تک تک افراد بازی می کنند تا قرقره ها تمام شود. هر کدام از بازیکنان که قرقره بیشتری داشت برنده می شود و در دور دوم او بازی را شروع می کند. این بازی مخصوص تابستان بوده و متأسفانه امروزه به فراموشی سپرده شده است.

شهرستان اقلید   عنوان بازی: کلاه پران   وسایل بازی: کلاه، گچ یا رنگ، دک (هدف)

شرح بازی: زمین بازی به شکل مستطیل انتخاب شده و یک طرف آن دایره ای ترسیم می کنند و در طرف دیگر، یک تیرک یا درخت بعنوان دک (هدف) تعیین می شود. ابتدا شرکت کنندگان به دو گروه تقسیم می شوند و به قید قرعه یک تیم بعنوان مهاجم و تیم دیگر بعنوان مدافع عمل می کند. افراد تیم مدافع، کلاه بر سر گذاشته و داخل دایره به صورت پشت به پشت و یا چهار دست و پا می نشینند و یک نفر هم بعنوان سالار وظیفه دفاع و حمایت از افراد نشسته را به عهده می گیرد. تیم مهاجم باید سعی کند کلاه را از سر افراد داخل دایره برآید و به دک برساند. (محل دک از قبل مشخص شده است). گروه نشسته نیز می توانند با رساندن پای خود به پای حریفان باعث بازنده شدن آنها شوند یا در صورت ربوده شدن کلاه آن را به زور پس بگیرند. اگر گروه نشسته بتواند با پای خود به پای یکی از مهاجمان ضربه بزند، جای دو تیم عوض می شود.

چند نکته: مدافعان نمی توانند از دایره خارج شوند و ضربه ای که به مهاجمان می زنند نباید از زانو به بالا باشد. مهاجمان بعد از ربودن کلاه برای رسیدن به دک می توانند آن را دست به دست کنند.

این بازی بیشتر در بین عشایر و قوم ترک قشقایی و لر انجام می گیرد و به دلیل جذابیت بالا امروزه هم طرفداران خاص خودش را دارد.

محمد صفری دانشجوی رشته علوم تربیتی مرکز شهید مطهری

صنایع دستی و هنری شیراز

شیراز را با خیلی وصف‌ها می‌شناسند، شهر باغ‌ها، شهر بناهای تاریخی، شهر حافظ و سعدی و سیبویه و ملاصدرا و شهر هنرمندان صنایع دستی، هنرهای اصیلی که ریشه در این خاک داشته و دارد. صنایع دستی، جزو لاینفک شیراز به‌شمار می‌رود، اگرچه از خیلی وقت‌ها قبل، بخشی از این هنرها به دیگر نقاط ایران نیز راه باز کرد و بعضاً به نام دیگر شهرها، آوازه گرفته است اما همچنان ریشه در شیراز و هنرمندان شیرازی دارد. یکی از بهترین راه‌های شناخت مردم هر منطقه، از نظر علایق و نوع کار، مطالعه صنایع دستی آنهاست. صنایع دستی شیراز به‌طور قابل توجهی غنی هست؛ و از معروف‌ترین آنها می‌توان به خاتم کاری، قلم زنی، منبت کاری، آیینه کاری، گلیم بافی، معرق کاری، قالی بافی، نقره کاری و مسگری اشاره کرد. با این وجود امکان ندارد گردشگری به شیراز سفر کند و از صنایع دستی آن خرید نکند. اما آنچه بیشتر از سایر صنایع دستی این شهر اصیل تر و چشم‌نوازتر است؛ صنایع خاتم کاری و نقره کاری شیراز است.

خاتم کاری

یکی از ارزشمندترین و زیباترین صنایع دستی شیراز، خاتم کاری است. خاتم کاری، از کنار هم قرار دادن تکه‌های چوبی، عاج، استخوان، برنج و طلا منظم و ظریف در رنگ‌های متفاوت درست می‌شود؛ و با دستگاه‌های مخصوص به اندازه کوچک و چندضلعی برش می‌دهند. قدیمی‌ترین خاتم کاری ایران مربوط به منبر خاتم کاری در مسجد جامع عتیق شیراز با قدمتی بیش از هزار سال و سقف ایوان اصلی مسجد جامع عتیق شیراز، مربوط به سده هشتم هجری است. اوج شکوفایی این صنعت در عصر صفویه بوده است.

نقره کاری

در طول بازار وکیل شیراز، ظروف سیمین و براقی، حتماً شما را به سمت خود خواهد کشاند. این ظروف به شیوه نقره کاری ساخته شده و یکی از صنایع ارزشمند شیراز است. زیورآلات نقره نیز یک سوغات بسیار عالی برای بانوان با تنوع بسیار زیاد می‌باشد. نقره کاری شاخه‌ای از هنر فلزکاری است که با فلز نقره و شکل‌دهی آن یا ایجاد روکشی از آن جنس اثر هنری انجام می‌شود.

صنایع دستی شهرستان لار

در میان صنایع دستی کهن لارستان همچون زرگری لاری، چلنگری، خوس دوزی و گلیم بافی؛ اما آنچه هم اکنون به جای مانده است و بیشتر به چشم می خورد صنعت حصیربافی با برگ نخل و سفالگری این شهرستان است.

حصیربافی بابرگ و دخت نخل

حصیربافی صنعتی است که روش ساخت آن در اقصی نقاط میهن عزیزمان روش خاص خود را دارد. در لارستان نیز عمدتاً با «سُپ بافی» شهرت دارد. سُپ یک سینی از برگ درخت خرما است که از دیرباز در این شهر بافته می شده و هم اکنون همچون سایر صنایع دستی این شهر رو به افول است. سُپ در اندازه های کوچک، متوسط و بزرگ تولید می شد. از سُپ معمولاً برای نگهداری نان های محلی استفاده می شود. از حصیر به عنوان نخستین زیرانداز بشر نام برده می شود.

سفالگری

سفالگری، یکی از ده ها هنر صنایع دستی موجود در لارستان است که از سالیان بسیار دور مورد توجه مردم این منطقه از کشور هنرپرور ایران بوده و در زمان حاضر به دلیل کم توجهی و غفلت مسئولان، هنرمندان و مردم مورد غفلت و در آستانه فراموشی قرار گرفته است. سفال نیز همچون حصیر، چه در نوع ساخت و چه در نوع مواد اولیه، در نقاط مختلف ایران انواع گوناگونی دارد، که در لارستان نوع سنتی آن رواج دارد. هرچند گفته می شود اگر هنرمندان سفالگری با تکیه بر توان خود دست به تولید اشیاء زیتنی سفالی با رنگ و لعاب مناسب بزنند؛ مانع از رکود این صنعت ارزشمند و تاریخی در لارستان خواهند شد.

با این وجود همچنان می توان لارستان را به عنوان تنها قطب فعال سفالگری استان نام برد که با استفاده از بازارهای پررونق کشورهای حاشیه خلیج فارس به روزهای اوج خود بازگرداند.

صنایع دستی شهرستان اقلید

منبت کاری

منبت کاری نوعی کنده کاری و حکاکی روی چوب است که به منظور زیباسازی بر روی چوب انجام می شود. در شهرستان اقلید به دلیل وجود تعداد فراوانی از درخت گردو در این شهرستان، هنرمندان منبت کار اقلیدی از این فرصت نهایت استفاده را می برند و با استفاده از خلاقیت و دستان هنرمند خود نقوشی برجسته را بر روی چوب به وجود می آورند.

کلام آخر :

توسعه صنایع دستی نه تنها سبب گسترش فرهنگ و اصالت یک قوم است بلکه سبب می شود تا جامعه از لحاظ اقتصادی نیز غنی شود. به گونه ای که توسعه صنایع دستی مانع مهاجرت از روستاها به شهر می شود.

مهدی اکبری دانشجوی رشته علوم تربیتی مرکز شهید مطهری

واسونک شیرازی

ادبیات، بخشی از فرهنگ هر کشور را تشکیل می‌دهد که میراث دار افکار، عقاید و باورهای یک ملت در طول تاریخ است. مطالعه ادبیات می‌تواند اطلاعات ارزشمندی را در این باره به ما بدهد. بخشی از ادبیات، به لهجه‌های مختلف هر زبان و گویش برمی‌گردد که با مطالعه آن، می‌توان درباره‌ی فرهنگ و باورهای مردم ناحیه‌ای که آن لهجه در آن مر سوم است، اطلاعات ارزشمندی کسب کرد. در این نوشته، می‌خواهیم با چند تن از شاعران معاصر، که در اشعار خود، از لهجه‌ی زیبای شیرازی استفاده کرده‌اند را نام ببریم.

اصد زنگی: حاج احد ده‌بزرگی، شاعر آیینی و شیرازی، در سال

۱۳۲۸، در خانواده‌ای مذهبی به دنیا آمد.

تحصیلات او، علوم قدیم است و از کودکی، با شرکت در دسته‌های عزاداری و مراسم‌های سوگواری در ماه محرم، متوجه توانایی خود در سرودن شعر شد. بعدها، او انجمن ادبی حافظ را تشکیل داد که با گسترش و موفقیت زیادی همراه شد. هم‌اکنون این انجمن، مسئول و داور واحد شعر در اداره‌ی آموزش و پرورش است.

ده‌بزرگی دستی توانا در رباعی و دوبیتی دارد؛ قصیده را خوب می‌سراید؛ غزلیاتش قدرت کافی دارند و سخنش با مخاطبانش راحت و از پیچیدگی شعری به دور است. همچنین او برخی از شعرهای خود را به گویش محلی سروده و تعدادی از آن‌ها نیز تبدیل به سرود شده‌اند.

از جمله آثار او نیز می‌توان به «نماز سرخ خون»، «آفتو جنگ شیراز»، «در آینه شقایق» و... اشاره کرد و علاوه بر آن تعدادی کتاب هم آماده‌ی چاپ دارد.

در ادامه به دو تن از شاعران شیرازی می‌پردازیم که فقط از آن‌ها نمونه کارهایی را آورده‌ایم به امید آن که نظر شما مخاطبان را جلب کند.

پسه‌ی شور لوئش ماشالو شکر می‌ریزه

غنچه‌ی یاقوت و لعلش دور و گوهر می‌ریزه

وقتی خورشید چیش چرخ می‌خوره، برق نیگاش

تو پیاله‌ی دل من شراب کوثر می‌ریزه

سگرش وقتی گرند می‌خوره تو هم آقو کلی

سر زخم جیگرم فلفل و کلپر می‌ریزه

قربون قدش برم که عینو شیر خدا

حرکتش آتیش بلا تو عمر کافر می‌ریزه

مث اسفند رو آتیش دلم می‌خنده هنوهم

پیری هر چند رو موهوی سیام خاکبستر می‌ریزه

الو آه دلم اشک چشم خاموش نکرد

ها بیم قور تو آتیش از هیمه‌ی تر می‌ریزه

بگمت؟ کی حق پرسته که تو دنیوی الکی

عین نرگس پیش پوی گلوی دیگه زهر می‌ریزه

انگو شمع کافوری هر کی آتیش بازی کنه

عاقبت آه شاپرک تو ریشش آدر می‌ریزه

شیر خوک خورده او روباهی که هرروز تو محل

بین مرغ و خروسا سیاه دونه‌ی جر می‌ریزه...

شاعر طنزپرداز شیرازی، در ششم آبان ماه سال ۱۳۰۷، در محله‌ی گودعرب‌ها (گودربون) در شیراز به دنیا آمد. در نوزادی، مادر خود را بر اثر زایمان سختی که داشت، از دست داد و پدرش، در سیزده سالگی، بر اثر بیماری حصبه از دنیا رفت.

اولین مجموعه شعر مهدی مباشر، در قالب یک دفتر تحت عنوان "قطره" با ویراستاری بابک طیبی چاپ و منتشر شد. مهدی مباشر در قالب‌های مختلفی نظیر قطعه، مثنوی، رباعی و حتی در عرصه‌ی شعر نو، سروده است و درون‌مایه‌ی اشعار او، انتقادی-اجتماعی و عاشقانه است. که با هم یک نمونه از اشعار عاشقانه آن را میخوانیم:

دُرِ گردنِی چیشاش دلم چپو کرد و گروخت

تو سینه‌م صدمت کوله‌ی غصه ولو کرد و گروخت

تو نگونگاش سوون بود که ایطو بی‌تاشونه

رو همه‌ی استقونام بسو بسو کرد و گروخت

تو چیشاش کریتته، سنگ چخماقه، نم چی چیه!

تا واجمیدم همه‌ی تنم الو کرد و گروخت

مٹ یی شمی که بیدارن روی کُپهی آتیش

تسه برق تو چیشاش گوشتم او کرد و گروخت

گفتمش سه روز دیگه ننه‌م می‌یاد دل‌الکیت

خندید و چیش غروتم رفت هل‌وهو کرد و گروخت

گفتم ای بازم بخوی ایطو کنی نه من نه تو

نم چیطو شد وه بازم چیشام خو کرد و گروخت

محمد توکلی دانشجوی علوم تربیتی پردیس شهید رجایی

شیرازو میکن نازه واسی، آفتو جنگش

قَلْبِا رو گرِن میزنه به هم تیرشه ی تنگش

بُلْبُل تو کوچا، تو پَس کوچا غزل می خونه

شعری تر حافظ میریزه از سر جنگش

عطر گلِ یاسم و نسترن، بهار نارنج

هی سر می کشه از تو خونوی و ازو و لنگش

اینجان که اگه چیش تو چیشوی هیگی بودوزی

ساز دلشو می شنی از جلنگ جلنگش

قَلْبوی پیزوری نیس تو سینه‌ی مردم شیراز

تا بیخودی ریشمیز بزنه تو درز دنگش

دنیا رو تی پَس می گشت و هی میگفت: سمندر

از شهر چه خبر؟ قریبون اون آفتو جنگش

بین سندر

*واسی: برای *جنگ (به کسر جیم): صمیمی، داغ

*گرِن: گره *تیرشه: تکه نازک و دراز بارچه

*تَنگ: محکم *جنگ: منقار

*یاسم (یا سکون سین): یاس (گل یاس)

*هیگی (با تشدید کاف): یکی *فوت کاسه گری: کنایه از سرعت کار و فوریت است.

*آی: اگر *پیزوری (به ضم ز): پوشالی

*ریشمیز: موریانه *دنگ (به کسر دال): محکم

*تی پَس (با تلفظ سریع و تند): پیاپی

بهار شیراز

بیاور ساقی پیاله ی می بهار نارنج را

تا جرعه ای نوشیم، مست از عالم شویم

تا آگهی زنیم، راز های عشق را

گر رسد روز حشرم

غسل دهید با پیاله ای می مرا

گر خواهی معجون تاریخ و طبیعت را سرکشی

باید گذری از دیار عاشقان زنی

آغاز کنیم وصف غیر قابل توصیف سیاحت هایی از شهر باهار نارنج، و گذری از میخانه ها کنیم برای سر کشیدن پیاله عاشقی. در ابتدا وارد آرامگاه یار شویم، آرامگاه نخل بند شاعران که در مدخل تنگه الله اکبر، در دروازه ای به نام دروازه قرآن، که مزین بوده به قرآن زرین زندی. خواجه، گرمائی است اما چون در دیار عاشقان روزگار را سپری کرد، دیار فانی را هم در شهر آشنا وداع گفت، با قلب و جان این گهر شهر نیز عجین گشته و همین جا مدفون شد، و به رسم شهر ادب، مجسمه سنگ تراشیده از وی به یادگار مانده است. و به قول او:

گفتا تو از کجایی کاشتمی منی
کستم منم غریبی از شهر آشنایی

بله ها را که کمی بالا تر رویم شهر پیدا است، و چه زیاست !!

برویم کمی دور تر به باغی میرسیم که سرا سر زیبایی است؛ بله آن جا بهشت شیراز است. من گویم وجه تشابهی بین اردیبهشت و دلگشا است، چون به هر کدام که وارد شوی، فضای دلت پر از بوی دل انگیز بهار نارنج، و اتفاق ذهنت مملو از عطر دلگشامی شود اما چه کنیم که باید رفت و سوی دیگری را دید؛ از هر چه بگذریم، میرسیم به آب سیالش، که مه عاشق کش عیار است و سرچشمه گیر از سعدیه، راستی گفتم سعدیه، از میان باغی سرسبز که بگذریم سوز چشمانت را عمارتی حجاری شده به سنگ لاجوردی و مرمر، خاموش می کند و مقبره شیخ اجل که در رواق آن حوضچه ی آرزوها وجود دارد احسا است را وادار به تعظیم مینماید؛ گویند که قدمای شیراز به امید حاجت روائی سکه ای در حوضچه می انداختند و اگر سکه ای بر روی سکه ای دیگر می افتاد توقع برآورده شدن آرزو از میان می رفت. گویا زیر زمین این عمارت، جای حوضچه ای، پر از ماهی های قرمز و دیوار های لعاب شده بارنگ آبی بوده و آب آن نیز شفا بخش بوده است.

حال که گذر می کنیم از سعدی، انگشت نمایی بزنیم بر مقبره شاعر نابینای شیرازی، شوریده :

روی بنمای دل از من شوریده ربانی   توچه شوخی که دل از مردم بی دیده ربانی

با چنین لعل لبان پیش درخت گل سوری   کربخندی تو دل از غنچه خنیده ربانی

در بینابین تو صیف ها، بگویم از لسان الغیب، خواجه محمد، حافظ شیرازی، از فضای م صفای آرامگاه این ادیب بزرگ جهانی چه گویم؟! چه میتوانم بگویم؟! .... از طراحی نابش، طراحی ای که هر چه قریب تر شوی همانند رهایی از بندهای نه سانی و هوا و هوس ها ست، یا که با صعود کردن چشمان، از نظاره بر ایوان به بخش ملکوتی رسیدیم که هشت درب دارد و گویا نشانگر هشت درب بهشت است. دیده بر هر چه ببندم چشمانم گشوده تر میشود، گویند، روزی فرموده است:

بر سرتربت ما چون بگذری، هست خواه   که زیارتگر زندان جهان خواهد شد

باید بگذریم که وقت تنگ است و شیراز سراسر دیدنی؛ داشتم در خیابان ها میگذشتم ارگی چشمم را خیره کرد و چه شاهکاری بود ارگ کریم خانی، به سه ضلع، شمال، جنوب و غربش خیره شوم یا که به انضمام خندق چهار گانه برج و باروی همانند شده برج و باروی اروپاییان، یا که یادی از سنگ های گندمک کنم که در این دنیای فانی، نام ها مانند بر جای. مدتی است که شوق ز سترن های پالوده شیرازیت را دارم، یا که شوق صف های طولانی حصار را.

از هر چه بگذریم سخن دوست خوش تر است؛ و حال کمی صحبت کنیم با سید سادات احمد بن موسی کاظم (علیه السلام)، شاهچراغ محبوب جان من، سلام

مدتی است که دلتنگ نوایت شدم، حال در مانده نگاهی دارم...

مدتی است که شوق نگاهت دارم، رقص کبوتران گنبدت را دارم...

مدتی است که محبوس به هجران شده ام، زان که خواهان اذن تماشا دارم...

مدتی است شبگرد کوچه های تاریک شده ام، رو سارق عارف عاشقی را دارم....

مدتی است که شوق لعاب های نقره ای رنگت را دارم، بوسه بر منبر گلدسته های عتیقت را دارم...

مدتی است که شوق شفای بوتربابی ات را کرده ام، ذوق مرهم درد های ناعلاج را دارم...

دل از شیراز کندن سخت است اما چه کنیم که مجال بیش نیست، شیراز را ببینیم و لذت ببریم.

حمیده نوروزی مصیر دانشجوی رشته الهیات پردیس شهید باهنر

شهر زیر سایه درخت

طراح: فهیمه پریشان دانشجوی علوم تربیتی پردیس حضرت معصومه (س) قم

اگر تا به حال دقت کرده باشید هنگامی که برای تفریح به طبیعت و فضای باز میرویم تقریباً به هر گوشه‌ای که نگاه میکنیم آثاری از انواع زباله بویژه زباله‌های پلاستیکی به چشم می‌خورد که عمیقاً این حجم از عدم توجه به محیط زیست جای تا سف دارد و خیانتی در حق نسل‌های آینده به شمار می‌آید و بدانیم محیط زیست سرمایه‌ای مشترک برای نسل‌های امروز و فرداست و باید در حفظ آن کوشا باشیم. متأسفانه آلودگی هوا یکی از بزرگترین خطرات جبران‌ناپذیری هستند که برای طبیعت وجود دارد به گونه‌ای که آثار تخریب‌آمیز حاصل از زباله‌های پلاستیکی و هوای آلوده علاوه بر تهدید فضای سبز و زندگی گیاهان، زندگی جانوران همانند جانوران آبی را نیز از تپش می‌اندازد. درواقع خطرات ناشی از زباله‌های پلاستیکی سبب شده که این گونه زباله‌ها تجدیدناپذیر نامیده شوند با این معنا که زباله‌های پلاستیکی و نایلونی رها شده در طبیعت برای مدتی بسیار طولانی بدون تغییر باقی می‌مانند و تجزیه نمی‌شوند همچنین مواد شیمیایی بسیار خطرناک در فضا آزاد میکنند که بسیار مضر است و زندگی تمامی جانداران را تحت تاثیر عواقب خود قرار میدهد.

لازم است که فردی خود را یکی از حافظان محیط زیست بداند و سعی کند تمام تلاش خود برای مراقبت و سالم نگه داشتن محیط زیست بکار ببندد و بداند که همه‌ی انسانها برای داشتن زندگی سالم نیازمند به فضایی پاک و عاری از هرگونه آلودگی هستند. برای داشتن محیط زیستی سالم موظف به رعایت قوانین طبیعت و احترام به آن هستیم زمانی این وظیفه به بهترین شکل انجام می‌شود که ما خود و خانواده‌هایمان را مدیون طبیعت بدانیم، طبیعتی که در مقابل این حجم از ظلم و بی‌توجهی ما انسانها باز هم استوار ایستاده تا ما بتوانیم به خوبی رشد کنیم تا بتوانیم فرزندان سالم تربیت کنیم تا بتوانیم از لحظه به لحظه تنفس خود لذت ببریم و خدا را شاکر باشیم پس بیایید با طبیعت مهربان باشیم و موجبات تازگی و نشاط این یار همیشگی و وفادار انسانها را فراهم کنیم به گونه‌ای که بنویسیم محیط زیست؛ بخوانیم زندگی.

بدانید که حمایت از محیط زیست در واقع حمایت از زندگی خودمان است پس برای تداوم حیات بشری حفاظت از محیط زیست را اولویت زندگی قرار دهیم و با آلوده کردن آب، خاک و هوا محیط زیست را نابود نکنیم.

بیایید با حفظ محیط زیست، سرسبزی و طراوت را به طبیعت و شادابی و نشاط را به خودمان هدیه کنیم در واقع طبیعت کشورمان ایران بدون زباله زیباست این زیبایی را تحت تاثیر خودخواهی و نادانی خود قرار ندهیم.

نگار رنجبر دانشجوی علوم تربیتی مرکز سلمان فارسی

ضرب المثل لاری

گویش زیبای لاری که جزء کهن ترین گونه های زبان فارسی است، که از دو جهت دارای اهمیت است:

۱- کهن ترین و اصیل ترین رگه های واژگان پارسی و پهلوی در آن دیده می شود.

۲- این زبان حلقه ارتباطی بین فارسی پیش از اسلام و پس از اسلام است.

این زبان غنی معارف و مفاهیم بسیاری را در خود جای داده، و هم پایه با قدمت و قداستش تجربه دارد، که این تجربه ارزشمند را در قالب ضرب المثل هایی در آورده تا ملکه ذهن و نقل کلام مردمانش باشد؛ خالی از لطف نیست که اگر برخی از این گوهر های زبان و ادب پارسی را به سمع و نظر شما برسانیم:

اَقْدَه شَلَه سَرَد اَن که بازِیچَه ی دَس بیچیا بؤس

ترجمه: آشی آنقدر سرد بود که بچه ها با آن بازی کردند.

مفاهیم کلی: یک معلم خوب معلمی است که بداند در چه موقع اقتدار داشته باشد و در چه موقع مهربانی از خود نشان دهد. نه آنقدر مقتدر و خشن باشد که بچه ها از او فراری باشند و نه آنقدر بی اقتدار و بی ثبات قدم در کارهایش باشد. همانطور که از ضرب المثل هم پیداست آشی که آنقدر سرد باشد بچه ها مثل خمیر بازی با آن بازی می کنند و آشی که آنقدر داغ باشد کسی شجاعت خوردن آن را نمی کند.

اَسبی که شَوی اَنکِ پیری سَواری شِیاد آدین وِسِ بَزالِ قیامت خَشِ

ترجمه: اسبی که بخواهیم در سن پیری و کهنسالی اصول ابتدایی سواری را به آن یاد بدهیم دیگر به درد این دنیا نمی خورد.

مفاهیم کلی: مشابه این ضرب المثل را مادر زبان فارسی هم داریم اسبی که در چهل سالگی سوغان گیرند قیامت را شاید. مهمترین و تأثیرگذارترین دوران تربیت دوران کودکی است در دوران کودکی است که اصول و مفاهیم زیبایی تربیت ریشه می دواند. اگر ما بخواهیم یک انسان پیر را تربیت کنیم مسلمانانه تأثیرگذاری تربیت بسیار کم است و شاید دیگر این نکته تربیت به دردش نخوره.

مسابقه

حدس کلمه

جورچین
دوباره بچین

اسم شهرستان های
استان فارس رو حدس بزن

اسامی را در پیام رسان واتساپ

به شماره زیر ارسال کن

تا در قرعه کشی قرار بگیری

۰۹۰۱۲۶۳۳۷۱۸

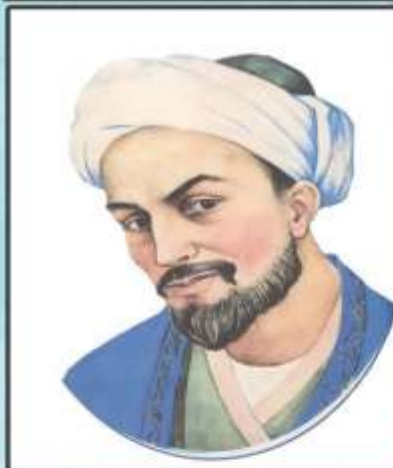
علیرضا شمسى

گرشا	۲۱
پاس دین	۲۲
میخ درب	۲۳
باند فرش	۲۴
مستر	۲۵
سرجانان	۲۶
باضی	۲۷
گا پاس دار	۲۸
سون ستار	۲۹
با وانت	۳۰

باد روان	۱۱
باد ها	۱۲
دلارم	۱۳
واکر	۱۴
زیرین	۱۵
دقالی	۱۶
نیشتر زد	۱۷
راز قوری نیک	۱۸
به آستان	۱۹
هرم	۲۰

تن سالار	۱
ماه رخ	۲
نیم مس	۳
زاریش	۴
نازک رو	۵
شتر دوم	۶
ساف	۷
باراد	۸
مهجر	۹
آفرود بازی	۱۰

نشریه ای به وسعت ایران

نشریه ایران شهر یک نشریه تخصصی در حوزه ایرانشناسی و ایرانگردی در دانشگاه فرهنگیان بوده و دارای منابع معتبر و تخصصی در این حوزه می باشد.

راه های ارتباطی نشریه ایران شهر

مدیر مسئول: علی پورعسکری

۰۹۳۰۹۸۶۳۲۳۷

سر دبیر: محمد رحمتی

۰۹۳۳۱۶۱۴۰۴۵

صفحه اینستاگرام
iranmusic.cfu

